

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Název vzdělávacího materiálu:	Zahraniční obchod
Číslo vzdělávacího materiálu:	VY_32_INOVACE_Z.3.21
Autor vzdělávacího materiálu:	PaedDr. Alena Vondráčková
Období, ve kterém byl vzdělávací materiál vytvořen:	2.pololetí školního roku 2012/2013
Vzdělávací oblast:	Člověk a společnost
Vzdělávací obor:	Geografie
Vzdělávací předmět:	Zeměpis
Tematická oblast:	Sekundér a terciér
Ročník, pro který je vzdělávací materiál určen:	4. ročník vyššího gymnázia

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

<p>Anotace:</p>	<p>Výukový materiál pro žáky 4. ročníku gymnázia pro předmět zeměpis, slouží pro interaktivní výklad a samostudium a je doplněn několika problémovými úkoly. Další úkoly jsou formulovány v pracovním listě.</p>
<p>Citace použitých zdrojů:</p>	<p>Mirvald, Stanislav a kol. Geografie – socioekonomická část. SPN – pedagogické nakladatelství a. s., 1998. ISBN 80-7235-008-0. s. 39 - 41</p> <p>Bičík, Ivan a kol. Příroda a lidé Země. Nakladatelství České geografické společnosti s. r. o. Praha, 2004. s. 84 - 94</p> <p>Hanus Martin a kol. Školní atlas dnešního světa. 1. vydání. TERRA, s.r.o. a TERRA –KLUB o. p. s., 2011. ISBN 978-80-902282-6-9</p> <p>http://cs.wikipedia.org/wiki/Průmyslová_revolution</p> <p>http://vpravo.blog.cz/0705/prumyslova-revolution</p> <p>http://www.osel.cz/index.php?clanek=1083</p> <p>http://santroch.blog.idnes.cz/c/150692/Vzpominacek-12-srpna-Pozar-Narodniho-divadla.html</p> <p>http://m.ihned.cz/?article[gallery][detail_id]=2231750&article[gallery][from]=&article[gallery][id]=1627990&article[id]=55320160&p=700000_d</p>

Citace použitých zdrojů:

<http://www.lbarealty.com/properties/northern-california/silicon-valley/north-san-jose/silicon-valley-research-center/aerials/>
http://www.propertyeu.info/peu_storage_blocks/PEU09-MA02-050-COVERSTORY-LIJST.pdf
<http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika>
www.wto.org/english/res_e/statis_e/its2012_e/its12_world_trade_de_v_e.htm

Vzdělávací materiál vytvořen v rámci projektu
Sportovní gymnázium - škola 21. století

Zahraníční obchod

ZAHRANIČNÍ OBCHOD je hlavní formou **MEZINÁRODNÍ DĚLBY PRÁCE**.

Diskuse:

Co je to mezinárodní dělba práce a jaké jsou předpoklady jejího vzniku?

Mezinárodní dělba práce

– specializace hospodářství jednotlivých zemí

→ vyvolána odlišnými podmínkami v jednotlivých regionech světa (různé přírodní podmínky, ekonomická úroveň, historický vývoj, aj.)

hlavní forma → **zahraniční obchod**

další formy → **vývoz kapitálu,**

→ **exportní služby,**

→ **obchod vědeckotechnickými poznatky**

(obr. 53 str. 58 učeb.)

Zahraniční obchod – výměna zboží mezi zeměmi

umožňuje specializaci

- úspora výrobních nákladů
- růst efektivnosti výroby
- rozvoj společnosti

Samostatná práce: učebnice str. 58 - 59

1) Vysvětli pojmy: export, import, reexport

2) Jak se vypočítají ukazatelé ZO

→ velikost (obrat), bilance (pasivní, aktivní), úroveň ZO

3) Vysvětli jednotlivé bariéry znemožňující volný obchod

→ clo, kvóty, embargo, bojkot, protekcionismus,
dumping

Řešení:

Export = vývoz, import = dovoz, reexport = dovoz a následný vývoz

Obrat = vývoz + dovoz

Bilance = vývoz - dovoz

Bilance aktivní: vývoz > dovoz

Bilance pasivní: vývoz < dovoz

Úroveň = (vývoz + dovoz) : počet obyvatel

příhodné podmínky pro rozvoj ZO mají:

- přímořské státy (námořní doprava)

vysoké podíly na ZO mají: (uved' příklady)

- vyspělé státy
- země se značným přírodním bohatstvím
- země s vazbami na bývalé kolonie

Bariéry zahraničního obchodu

Clo = poplatek za převoz zboží přes hranice

Kvóty = povolené množství vývozu nebo dovozu

Embargo = zákaz vývozu (např. suroviny, výrobku, zbraní) do nějakého státu či zákaz obchodování s tímto státem.
specifickou roli hrají embargo v oblasti produktů zbrojního průmyslu a strategických surovin

Bojkot = je nátlakový prostředek zájmových skupin pro prosazování svých zájmů, má zpravidla formu odmítání

Protekcionismus = ochrana domácího trhu před dovozci

Dumping = prodej za ceny nižší než výrobní za účelem likvidace nebo potlačení konkurence

zbožní struktura ZO dle komodit = druhů zboží:

- **suroviny (ropa, bauxit)**
- **zemědělské produkty (káva, kakao, čaj, ovoce, bavlna, aj.)**
– zejména z rozvojových států
- **roste obchod s informačními systémy, telekomunikacemi, dopravními prostředky, aj.** – zejména u rozvinutých států

Jakou komoditní skladbu zahraničního obchodu mají rozvinuté a jakou rozvojové státy?

Které rozvinuté státy se ve své komoditní skladbě výrazně odlišují a proč?

Řešení:

Rozvojové státy exportují zemědělské produkty a suroviny a importují většinu průmyslových výrobků.

Většinu exportu rozvinutých států naopak tvoří průmyslové výrobky, a to zejména s vysokou hodnotou přidané práce – hi-tech.

Odlišnou komoditní skladbu mezi vyspělými státy mají například Kanada a Austrálie. Veliké země s malým počtem obyvatel exportují velké množství surovin i zemědělských produktů.

Úkol:

Na stránkách

http://www.wto.org/english/res_e/statis_e/its2012_e/its12_world_trade_dev_e.htm

Table I.7 Leading exporters and importers in world merchandise trade, 2011

Table I.09 Leading exporters and importers in world trade in commercial services, 2011 a další

najdi :

- 1) Pět největších světových exportérů a importérů.
Všimni si pořadí některých relativně malých států ve světovém obchodě a pokuste se jejich postavení zdůvodnit.**
- 2) Pět hlavních obchodních partnerů zemí EU.**
- 3) Pět hlavních obchodních partnerů USA.**

Největší exportéři a importéři v roce 2011

	export	hdnota mld. dollars	podíl			import	hdnota mld. dollars	podíl
1	China	1 898	10,4		1	United States	2 266	12,3
2	United States	1 480	8,1		2	China	1 743	9,5
3	Germany	1 472	8,1		3	Germany	1 254	6,8
4	Japan	823	4,5		4	Japan	855	4,6
5	Netherlands	661	3,6		5	France	714	3,9
6	France	596	3,3		6	United Kingdom	638	3,5
7	Korea Republic of	555	3,0		7	Netherlands	599	3,2
8	Italy	523	2,9		8	Italy	557	3,0
9	Russion Federation	522	2,9		9	Korea Republic of	524	2,8
10	Belgium	477	2,6		10	Hongkong	511	2,8
11	United Kingdom	473	2,6			retained import	133	0,7
12	Hongkong	456	2,5		11	Canada	463	2,5
	domestic	17	0,1		12	India	463	2,5
	reexport	439	2,4		13	Belgium	461	2,5
13	Canada	452	2,5		14	Spain	374	2,0
14	Singapur	410	2,2		15	Singapur	366	2,0
	domestic	224	1,2			retained import	180	1,0
	reexport	186	1,0					
15	Saudi Arabia	365	2,0					

Leading exporters and importers in world merchandise trade, 2011

(Billion dollars and percentage)

Rank	Exporters	Value	Share	Annual percentage change	Rank	Importers	Value	Share	Annual percentage change
1	China	1898	10,4	20	1	United States	2266	12,3	15
2	United States	1460	8,1	16	2	China	1743	9,5	25
3	Germany	1472	8,1	17	3	Germany	1254	6,8	19
4	Japan	823	4,5	7	4	Japan	855	4,6	23
5	Netherlands	661	3,6	15	5	France	714	3,9	17
6	France	596	3,3	14	6	United Kingdom	638	3,5	14
7	Korea, Republic of	555	3,0	19	7	Netherlands	599	3,2	16
8	Italy	523	2,9	17	8	Italy	557	3,0	14
9	Russian Federation	522	2,9	30	9	Korea, Republic of	524	2,8	23
10	Belgium	477	2,6	17	10	Hong Kong, China	511	2,8	16
						retained imports	130	0,7	16
11	United Kingdom	473	2,6	17	11	Canada	463	2,5	15
12	Hong Kong, China	456	2,5	14	12	India	463	2,5	32
	domestic exports	17	0,1	14					
	re-exports	439	2,4	14					
13	Canada	452	2,5	17	13	Belgium	461	2,5	17
14	Singapore	410	2,2	16	14	Spain	374	2,0	14
	domestic exports	224	1,2	23					
	re-exports	186	1,0	10	15	Singapore	366	2,0	18
15	Saudi Arabia, Kingdom of	365	2,0	45		retained imports	180	1,0	27

Leading exporters and importers in world merchandise trade (excluding intra-EU (27) trade), 2011

(Billion dollars and percentage)

Rank	Exporters	Value	Share	ANNUAL percentage change	Rank	Importers	Value	Share	ANNUAL percentage change
1	Extra-EU (27) exports	2133	14,9	19	1	Extra-EU (27) imports	2350	16,2	17
2	China	1896	13,2	20	2	United States	2266	15,6	15
3	United States	1480	10,3	16	3	China	1743	12,0	25
4	Japan	823	5,7	7	4	Japan	855	5,9	23
5	Korea, Republic of	555	3,9	19	5	Korea, Republic of	524	3,6	23
6	Russian Federation	522	3,6	30	6	Hong Kong, China	511	3,5	16
7	Hong Kong, China	456	3,2	14		retained imports	130	0,9	16
	domestic exports	17	0,1	14					
	re-exports	439	3,1	14	7	Canada ^a	463	3,2	15
8	Canada	452	3,2	17	8	India	463	3,2	32
9	Singapore	410	2,9	16	9	Singapore	366	2,5	18
	domestic exports	224	1,6	23		retained imports	180	1,2	27
	Singapore re-exports	186	1,3	10					
10	Saudi Arabia, Kingdom of	365	2,5	45	10	Mexico	361	2,5	16
11	Mexico	350	2,4	17	11	Russian Federation ^a	324	2,2	30
12	Taipei, Chinese	308	2,1	12	12	Taipei, Chinese	281	1,9	12
13	India	305	2,1	35	13	Australia	244	1,7	21
14	United Arab Emirates ^b	285	2,0	30	14	Turkey	241	1,7	30
15	Australia	270	1,9	27	15	Brazil	237	1,6	24

share – podíl, annual percentage change – roční procentuální změna

Zdroj: http://www.wto.org/english/res_e/statis_e/its2012_e/its12_world_trade_dev_e.htm

Merchandise trade of the United States by origin and destination, 2011

(Million dollars and percentage)

Exports						Imports					
Destination	Value		Share	Annual percentage change		Origin	Value		Share	Annual percentage change	
	2011	2005		2011	2010		2011	2011		2005	2011
Region						Region					
World	1480432	100,0	100,0	21	16	World	2265894	100,0	100,0	23	15
North America	479841		32,4	24	16	Asia	841716		37,1	23	10
Asia	412148		27,8	28	13	North America	585684		25,8	26	14
Europe	315721		21,3	11	14	Europe	416485		18,4	14	16
South and Central America	166285		11,2	27	21	South and Central America	178846		7,9	20	31
Middle East	58356		3,9	9	20	Middle East	106282		4,7	26	38
Africa	33204		2,2	16	16	Africa	94857		4,2	35	8
CIS	12908		0,9	14	40	CIS	42025		1,9	34	30
Economy						Economy					
Canada	280710		19,0	21	13	China	417303		18,4	24	9
European Union (27)	269137		18,2	9	12	European Union (27)	375512		16,6	14	15
Mexico	197544		13,3	27	21	Canada	319101		14,1	23	14
China	103878		7,0	32	13	Mexico	265347		11,7	30	14
Japan	66160		4,5	18	9	Japan	132442		5,8	26	7
Above 5	917429		62,0	-	-	Above 5	1509705		66,6	-	-
Korea, Republic of	43505		2,9	36	12	Korea, Republic of	58580		2,6	25	16
Brazil	42943		2,9	35	21	Saudi Arabia, Kingdom of	48760		2,2	40	49
Hong Kong, China	36489		2,5	26	37	Bolivarian Rep. of Venezuela	43863		1,9	16	31
Singapore	31374		2,1	31	8	Taipei, Chinese	42651		1,9	27	15
Australia	27512		1,9	11	26	India	37468		1,7	39	22
Taipei, Chinese	25896		1,7	41	-1	Russian Federation	35511		1,6	40	34
Switzerland	24446		1,7	18	18	Nigeria	34348		1,5	59	10

Merchandise trade of the European Union (27) by origin and destination, 2011

(Million dollars and percentage)											
Exports						Imports					
Destination	Value	Share		Annual percentage change		Origin	Value	Share		Annual percentage change	
		2005	2011	2010	2011			2005	2011	2010	2011
Region	Region					Region	Region				
World	6038697	100,0	100,0	12	17	World	6255558	100,0	100,0	15	17
Europe	4293810	71,2	71,1	10	17	Europe	4239897	70,3	67,8	10	16
Asia	575412	9,5	9,5	24	21	Asia	824999	13,3	13,2	21	10
North America	433069	7,2	7,2	15	15	CIS	356204	5,6	5,7	28	36
CIS	210719	3,5	3,5	22	30	North America	307363	4,9	4,9	10	16
Africa	183490	3,0	3,0	10	13	Africa	203123	3,3	3,2	19	15
Middle East	159228	2,6	2,6	9	15	Middle East	138009	2,2	2,2	38	44
South and Central America	109472	1,8	1,8	32	21	South and Central America	132179	2,1	2,1	20	22
Economy	Economy					Economy	Economy				
European Union (27)	3905709	64,7	64,7	10	16	European Union (27) a	3905709	62,4	62,4	10	16
United States	362942	6,0	6,0	13	13	China	406367	6,5	6,5	25	9
Switzerland	169376	2,8	2,8	13	21	United States	256584	4,1	4,1	7	14
China	189644	3,1	3,1	31	26	Russian Federation	277571	4,4	4,4	29	31
Russian Federation	150924	2,5	2,5	25	32	Switzerland	126973	2,0	2,0	7	15
Above 5	4778696	79,1	79,1	-	-	Above 5	4973706	79,5	79,5	-	-
Turkey	101192	1,7	1,7	32	25	Norway	130209	2,1	2,1	10	24
Japan	68149	1,1	1,1	16	17	Japan	93933	1,5	1,5	10	8
Norway	64815	1,1	1,1	6	17	Turkey	66258	1,1	1,1	11	18
India	56272	0,9	0,9	21	22	Korea, Republic of	50273	0,8	0,8	16	-3
United Arab Emirates	45451	0,8	0,8	6	24	Brazil	52705	0,8	0,8	22	22
Brazil	49734	0,8	0,8	38	20	India	54853	0,9	0,9	24	25

KONEC